



PROSEU

PROMICANJE KUPACA S VLASTITOM PROIZVODNJOM - ENERGIJA S LJUDIMA

Preporuke za jačanje kupaca s vlastitom proizvodnjom (eng. prosumers) i energetskih zajednica u državama članicama i politikama EU-a.

Temelji za kupce s vlastitom proizvodnjom su postavljeni. Oni imaju potencijal drastično pridonijeti ciljevima klimatske neutralnosti i učiniti energetsku tranziciju društveno uključivom i korisnom za sve. Konzorcij PROSEU projekta predlaže niz ključnih preporuka za politike u svrhu promicanja kupaca sa vlastitom proizvodnjom u Europi, kako bi se građanima osigurala mogućnost uključivanja. Konzorcij daje konkretnе prijedloge za donositelje nacionalnih politika pri izradi nacionalnog zakonodavstva.

Oni se nadalje razrađuju u detaljnim rezultatima projekta PROSEU.

Slika: Nathan McBride

www.proseu.eu



OSIGURAVANJE PRAVOVREMENOG I PRIMJERENOГ PRENOŠENJA ODREDBI EU-A O ENERGETSKIM ZAJEDNICAMA

DEFINICIJA:

Zajednice koje upotrebljavaju obnovljivu energiju moraju se ispravno definirati, uzimajući u obzir ključne definirajuće značajke kao što su dijeljenje energije, dosljednost definicija zajednica koje upotrebljavaju obnovljivu energiju i definicija energetskih zajednica građana, odnos između energetskih zajednica i kolektivne potrošnje vlastite energije, pravni oblik energetskih zajednica u nacionalnom pravnom sustavu, pogodnosti, blizina, kontrola usklađenosti energetskih zajednica s kriterijima koji ih svrstavaju u energetske zajednice.

KREIRANJE:

Odluke o omogućavanju okvira za energetske zajednice i kupce s vlastitom proizvodnjom treba donijeti bez odgađanja, uz obraćanje posebne pozornosti na značajke kao što su nova prava građana u odnosu na proizvodnju, potrošnju vlastite energije i dijeljenje energije, sheme potpore, suradnju s operatorima distribucijskog sustava i prava energetske zajednice da preuzme tu ulogu, ranjiva kućanstva, pristup podacima, informacijama i obuci, izgradnju kapaciteta te ulogu lokalnih vlasti i općina.

USVAJANJE:

Zakonodavci bi trebali usvojiti zakonodavni okvir o zajednicama koje upotrebljavaju obnovljivu energiju što je prije moguće, a u svakom slučaju najkasnije do 30. lipnja 2021. godine. To bi, međutim, trebalo učiniti bez narušavanja kvalitete zakonodavstva i to na način koji omogućuje dostatnu procjenu, promišljanje i savjetovanje kako bi usvojene mjere zaista odgovarale svojoj svrsi.

POSTAVLJANJE AMBICIOZNIH CILJEVA ZA KUPCE S VLASTITOM PROIZVODNJOM I ENERGETSKE ZAJEDNICE:

Postavljanje ciljeva ključni je alat politike usmjeren na stvaranje potrebnog zamaha za stvarne promjene i potpuno iskorištavanje tehnološkog potencijala. U stvari, kupci s vlastitom proizvodnjom mogu doprinijeti vrlo visokim udjelom u proizvodnji energije 2050. godine. Samo u stambenom sektoru 89 % električne energije može se proizvesti od strane kupaca s vlastitom proizvodnjom a potrebe za grijanjem i hlađenjem mogu se u potpunosti podmiriti na taj način.

DEFINIRANJE BAREM DVAJU CILJEVA:

Stoga predlažemo dva namjenska cilja za 2030. godinu:

- Kapacitet krovnih fotonaponskih elektrana ili energetski cilj koji bi se trebao postaviti u odnosu na tehnički potencijal krovnih fotonaponskih elektrana u svakoj državi članici, idealno bi bio oko 50% do 2030. godine
- Cilj energetske zajednice bi trebao biti udio u ukupnom nacionalnom cilju za obnovljive izvore energije. S obzirom na to da javnost sve više prihvata projekte energetske zajednice, njihov udio mora biti značajan. Uz to, trebali bi se definirati i neenergetski ciljevi poput broja energetskih zajednica (koje upotrebljavaju obnovljivu energiju) i broja njihovih članova.

- **Smjernice za nacionalnu transpoziciju novih EU direktiva koje se odnose na kupce s vlastitom proizvodnjom obnovljive energije**

→ **Ključni tehnički rezultati i preporuke za zajednice kupaca proizvođača**



STVARANJE OKVIRA PODRŠKE I STVARANJE ENERGETSKE ODGOVORNOSTI

Zakonodavstvo država članica trebalo bi precizirati koje se pravne organizacije mogu upotrebljavati za energetske zajednice. Štoviše, vlade bi trebale provesti **transparentne analize troškova i koristi** usluga koje zajednice koje upotrebljavaju obnovljivu energiju mogu pružiti energetskom sustavu i lokalnim gospodarstvima.

PROCJENA

Ispravno provedena procjena prepreka i potencijala energetskih zajednica ključna je za podizanje političke svijesti o situaciji i potencijalima energetskih zajednica. Također je presudna za pripremu odgovarajućih instrumenata politika i zakona. Trebala bi se provoditi uz široko savjetovanje kako bi se građanima omogućilo da artikuliraju svoja očekivanja i riješe poteškoće s kojima se suočavaju.

PODRŠKA:

Treba pojednostaviti upravne postupke, npr. stvaranjem **jedinstvenih kontaktnih točaka** i smanjenjem tehničkih, finansijskih i pravnih zahtjeva. Pružanje obrazovanja, obuke i aktivnosti na **izgradnji kapaciteta** građanima, lokalnim vlastima i malim i srednjim poduzećima poboljšat će **energetsku pismenost** svih građana. Energetske zajednice treba podržati u borbi protiv energetskog siromaštva i poboljšanju socijalne uključenosti.

BUDITE ODGOVORNI:

Nacionalno zakonodavstvo trebalo bi odražavati budući karakter distribuiranog energetskog sustava, jasno stavljajući na znanje da se energetsko planiranje i provedba moraju odvijati na svim političkim i institucionalnim razinama, uključujući građane, tvrtke, općine, gradove, regije i države.

Lokalni, regionalni i nacionalni akteri moraju postati **energetski odgovorni** definiranjem vlastitih energetskih i klimatskih planova, uključujući energetske ciljeve i mjere koje podržavaju Nacionalne energetske i klimatske planove i sve nove zakone koji proizlaze iz prenošenja EU direktiva. To također znači da više razine vlasti moraju moći računati na doprinose nižih razina i agregirati ih na nacionalnoj razini i razini EU-a.

Lokalnim i regionalnim vlastima stoga treba omogućiti sudjelovanje u projektima zajednica. Oni su ključni akteri u poticanju (kolektivnih) inicijativa kupaca s vlastitom proizvodnjom kako bi ih lokalni građani brže prihvatali i podržali. Kao vlasnici značajne količine imovine i intenzivnih energetskih usluga (npr. ulična rasvjeta), lokalne su samouprave glavni potrošači energije, ali imaju i velik potencijal za proizvodnju energije, npr. na javnim krovovima.





OSIGURAVANJE SUDJELOVANJA KUPACA S VLASTITOM PROIZVODNJOM I ENERGETSKIH ZAJEDNICA U POSTUPCIMA UPRAVLJANJA

Očekivani angažman energetskih zajednica i kupaca s vlastitom proizvodnjom kao novih igrača u energetskom sustavu znači da treba pronaći nove načine suradnje i savjetovanja. To zahtijeva novi i poboljšani model upravljanja jer **kupci s vlastitom proizvodnjom trenutačno nisu dovoljno zastupljeni** u postupcima donošenja odluka i politika.

POZIV NA SUDJELOVANJE:

Sudjelovanje **predstavnika kupaca s vlastitom proizvodnjom** potrebno je u politikama EU-a i nacionalnim politikama iz brojnih područja, kao i na lokalnoj razini. Jasno se treba istaknuti da **vlade aktivno traže doprinose i savjete predstavnika kupaca s vlastitom proizvodnjom** i da potiču stvaranje tijela (poput udruga) koja mogu djelovati kao predstavnici kupaca s vlastitom proizvodnjom.

Participativno upravljanje mora se provoditi u pogledu **prava na pristup informacijama, sudjelovanja javnosti u odlučivanju i pristupa pravosuđu** kako je definirano Aarhuškom konvencijom i Maastrichtskom preporukom. Ta prava treba promicati i objašnjavati kroz aktivnosti informiranja i podizanja svijesti kako bi ih kupci s vlastitom proizvodnjom i energetske zajednice mogli aktivno prakticirati.



Slika: pxhere



OSIGURAVANJE EKONOMSKE ODRŽIVOSTI KUPACA S VLASTITOM PROIZVODNJOM

Širom EU-a još uvijek postoje mnogi nepovoljni uvjeti regulatornog okvira koji koče širenje poslovnih modela kupaca s vlastitom proizvodnjom. Sljedeće promjene u politikama pomogle bi u stvaranju održivih, inovativnih i uspješnijih poslovnih modela za kolektivne kupce s vlastitom proizvodnjom.

PROGRAMI POTICAJA:

Kupci s vlastitom proizvodnjom trebali bi dobiti zajamčene cijene za električnu energiju predanu u mrežu, kao i porezne olakšice za opremu za obnovljivu energiju. Treba zajamčiti poštenu naknadu za višak energije. Uz to, trebaju se uvesti poticaji koji dinamično nagrađuju kupce s vlastitom proizvodnjom – maksimalizirajući vrijednost pametnijih sustava kupaca sa vlastitom proizvodnjom koji često uključuju pohranu i drugu fleksibilnost. Nadalje, trebali bi biti dostupni izravni programi dijeljene potrošnje vlastite energije u zgradama s više stanova ili u općinama.

TROŠKOVI PRIKLJUČENJA NA ENERGETSKU MREŽU:

Visoki volumetrijski i fiksni troškovi priključenja na mrežu ometaju poslovne modele koji nude fleksibilnost, te neproporcionalno prenose ove troškove onima koji nisu kupci s vlastitom proizvodnjom. Usvajanje lokacijskih i dinamičkih naknada temeljenih na kapacitetima može nagraditi poslovne modele koji omogućuju fleksibilnost i komunalnu potrošnju vlastite energije te smanjuju sveukupne troškove integracije obnovljivih izvora energije. U mnogim bi slučajevima lokalne vlasti i zajednice mogle bolje upravljati lokalnim mrežama kako bi strateški uskladile razvoj lokalne pametne mreže i prostorni razvoj.

PRISTUP TRŽIŠTU:

Europski i nacionalni regulatori trebali bi redizajnirati veleprodajna, uravnotežena i fleksibilna tržišta kako bi ona bila dostupna distribuiranoj fleksibilnosti i neovisnim agregatorima – koji će vjerojatno biti

najjeftiniji niskougljični izvor stabilnosti sustava. Operatore distribucijskog sustava treba poticati da se uključe u novonalnafleksibilnatržišta–uravnotežujući sustav na najnižim naponskim razinama. To bi također trebalo uključivati omogućavanje višestrukim dobavljačima i agregatorima energije da napajaju različite sustave u domovima i tvrtkama.

PAMETNA INFRASTRUKTURA:

Donositelji nacionalnih politika trebali bi ubrzati uvođenje pametnih brojila i punjača za električna vozila, uz interoperabilnost i standarde proizvoda dogovorene na razini EU-a. Istraživanja sugeriraju da ove napore najbolje koordiniraju vladini akteri i ODS-ovi, a ne dobavljači energije i proizvođači vozila.

POREZI I NAMETI:

Teret od oporezivanja energije i nameta za obnovljive izvore energije nesrazmjerno pada na račune za električnu energiju jer kažnjava elektrifikaciju topline s niskim udjelom ugljika i destimulira poslovne modele kupaca s vlastitom proizvodnjom koji valoriziraju fleksibilnost. S obzirom na regresivnu prirodu ovih troškova za kupce s vlastitom proizvodnjom s niskim prihodima, predlažemo uvažavanje snažnog argumenta za prebacivanje barem dijela tih nameta u opće oporezivanje.

ŠIFRE I LICENCE DOBAVLJAČA:

Izuzeća od licenci za male dobavljače ili dobavljače energije u vlasništvu zajednica mogu biti ključno sredstvo za omogućavanje lokalne društvene vrijednosti. Nadalje, ublažavanje uvjeta koordiniranja transakcije od strane dobavljača može omogućiti pojavu ravnopravnih modela trgovanja energijom.

- [Politike za poslovne modele kupaca s vlastitom proizvodnjom u EU](#)
- [Izvješće dionika o finansijskim inovacijama kupaca s vlastitom proizvodnjom](#)



PROSEU

ZA VIŠE INFORMACIJA

Ovaj pregled najvažnijih preporuka za promicanje kupaca s vlastitom proizvodnjom proizlazi iz projekta PROSEU. Sve preporuke podržane su detaljnim rezultatima i preporukama. Sve donositelje politika i zainteresirane strane pozivamo da prouče potpune verzije koje podržavaju stvaranje poticajnog okvira za kolektivne kupce s vlastitom proizvodnjom u državama članicama EU-a.

Sve rezultate projekta PROSEU možete pronaći na www.proseu.eu/resources

Urednik: Arthur Hinsch, ICLEI Europe

Suradnici: svi partneri

O PROJEKTU PROSEU

„PROSEU – kupci s vlastitom proizvodnjom za energetsku uniju“ istraživački je projekt financiran u okviru programa EU Horizon 2020. Okuplja jedanaest partnera iz sedam europskih država (sveučilišta, istraživački instituti i konzultantske tvrtke, nevladine i neprofitne organizacije). Cilj projekta je pomoći **građanima**, a posebno onima koji **proizvode i troše vlastitu obnovljivu energiju** (a nazivaju se „kupcima s vlastitom proizvodnjom“ (eng. prosumers)) **u središtu energetske tranzicije**.

KONTAKT

✉ info@proseu.eu 🌐 www.proseu.eu 🐦 @Proseu_Project
in linkedin.com/proseu 🎥 youtube.com/proseu 📸 flickr.com/proseu



FCiências ID
ASSOCIAÇÃO PARA A
INVESTIGAÇÃO E
DESENVOLVIMENTO
DE CIÉNCIAS



Committed to the Environment



ClientEarth



eco-union



University of Zagreb
Faculty of Mechanical Engineering
and Naval Architecture



Local Governments
for Sustainability



Ovaj je projekt financiran iz EU programa za istraživanje i inovacije Horizon 2020 prema sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava br. 764056. U ovom se dokumentu iznose mišljenja iz projekta PROSEU koja ne predstavljaju nužno mišljenja EU-a.